

Teknologiateollisuuden lausunto HETU-ryhmän loppuraportista

Henkilötunnusten uudistamistyöryhmä esittää henkilötunnusten uudistamista siten, että henkilö yksilöitäisiin neutraalilla, 10-merkkisellä tunnukseella, josta itsestään ei olisi pääteltävissä henkilötietoja, kuten ikää, sukupuolta tai muitakaan yksilöiviä tietoja.

Henkilötunnus on puhtaasti kansallinen järjestely. Ulkomaalaisten opiskelijoiden, osaajien ja yrittäjien on vaikea tulla Suomeen, kun asiointi edellyttää useissa yhteyksissä henkilötunnusta. Esimerkiksi Viron tyylistä e-kansalaisuutta ei nykykuoitoisella henkilötunnukseella voida perustaa.

Miksi henkilötunnuksia olisi syytä uudistaa?

Suomessa on yhdet maailman parhaista perusrekistereistä. Luotettava tietopohja antaa hyvät edellytykset digitalisoida prosesseja. Yksi tähän tarvittava perusedellytys on toimiva sähköinen tunnistaminen. Tai olisi – olemme Suomessa edelleen pitkälti pankkitunnuksien maailmassa, jossa ainoa välitettävä tieto on henkilötunnus. Lisäksi tunnuksat ovat loppumassa kesken, mm. maahantulijoille annettujen tunnuksien osalta.

Teknologiateollisuus on ollut edistämässä MyData-ajattelua, jossa lähtökohtana on se, että henkilö saa itse määrittää, mitä tietoja haluaa antaa muiden käsiteltäväksi. Modulaarinen identiteetti ja anonyymi henkilötunnuste ajaisivat kehitystä samaan suuntaan – viranomaisten rekistereissä olisi edelleen tieto henkilön iästä ja tarvittaessa sukupuolestakin ja sitä voitaisiin käsitellä aina kun se on tarpeen. Anonyymi tunnuksat mahdollistaisi henkilön luotettavan tunnistamisen ja tietojen minimoinnin samaan aikaan.

Ulkomaalaisten osalta tunnuksat voitaisiin antaa aikaisessa vaiheessa esimerkiksi kotimaan biometrisen passin pohjalta ja vahvistaa identiteettiä asteittain, kun henkilö tulee maahan ja käy viranomaisella tunnistautumassa. Tämä sujuvoittaisi merkittävästi Suomeen tuloa, helpottaisi yritysten perustamista ja taloudellista toimeliaisuutta. Sujuva maahantulo toimisi myös vetovoimatekijänä osaajia houkuteltaessa.

Kustannukset ja hankkeessa eteneminen

Henkilötunnuksen uudistaminen on väistämättä kustannuksiltaan hyvin merkittävä. Uudistus edellyttää järjestelmämuutoksia kaikilta niiltä organisaatioilta, jotka käsittelevät henkilötunnuksia. Toisaalta, jos vaatimukset ovat hyvissä ajoin tiedossa ja siirtymäaika riittävän pitkä, voidaan uudistukset toteuttaa ainakin osaksi osana muita uudistuksia, huolellisesti suunnitellen.

Työryhmän loppuraportti on altis kritiikille, koska siinä on pitäydytty arvioimaan kustannuksia yksinomaan julkisen sektorin kannalta. On selvää, että hankkeesta aiheutuisi merkittäviä kustannuksia yksityiselle sektorille. Nämä kustannukset ja niiden minimointimahdollisuudet on selvitettävä huolellisesti ennen varsinaisen uudistuksen käynnistämistä. Elinkeinoelämä on syytä ottaa tähän työhön kiinteästi mukaan.

Kaikki uudistukset, joissa henkilötunnuksia muutetaan, aiheuttavat henkilötunnuksia rekistereissään käsitteleville tahoille kustannuksia, kun järjestelmiä pitää mukauttaa.

Nykyisessä taloustilanteessa yrityksille ei pidä kohdentaa lisäkustannuksia muutoksesta, joka voidaan tehdä vaiheittain taloudellisemmin. Kustannuksiin voidaan vaikuttaa merkittävästi aikataulutamisella, välttämällä osaoptimointia ja selvittämällä, minkälaisia teknisiä ratkaisuja ylimenokaudella voitaisiin hyödyntää. Hyötyjen saamiseksi uudistus on parempi tehdä kunnolla valmisteltuna ja pitkällä aikavälillä, jolloin kustannukset pystytään pitämään hallinnassa. Siksi valmistelua tulee vielä jatkaa ja käynnistää uudistus vasta kun uudistuksista eri osapuolille aiheutuvat kustannukset on saatu puristettua hyötyihin nähden kohtuullisiksi.

Anonyymi henkilötunniste voi olla merkittävä digitaalisen talouden ja luottamuspalveluiden perusta. Hyvin tehtynä ja järkevästi aikataulutettuna se voi luoda edellytyksiä turvalliselle ja joustavalle tiedon käsittelylle, jonka päälle voi rakentua merkittävää uutta liiketoimintaa.